

Izjava za javnost

LJUBLJANA, 27. oktobra – V včerajšnji številki Dela smo objavili nekoliko skrajšano inačico izjave sveta za varstvo človekovih pravic pri RK SZDL. Zaradi velikega zanimanja slovenske javnosti zanjo, danes objavljamo izjavo v celoti.

Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri RK SZDL Slovenije je na dveh sejah razpravljal o razmerah, ki so nastale po potrditvi obsodb Borštnerja, Janše, Tasića in Zavrla. V teh razpravah je svet ponovno potrdil oceno, kakršno je zasnoval že iniciativni odbor za ustanovitev sveta letos poleti, da je v zvezi s sodnim procesom proti omenjenim perečih več vprašanj tako s stališča varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin kot tudi s stališča legitimnosti, ustavnosti in zakonitosti, na katera so opozorili tako strokovna javnost kot tudi organi SR Slovenije. Svet vztraja pri teh ocenah, ki so utemeljene na temeljiti analizi pravno relevantnih dejstev.

Izhajajoč iz istih izhodišč, ki so podlaga za oceno sodnega procesa proti četverici, svet ocenjuje tudi položaj, ki je nastal po potrditvi obsodb. Svet vztraja pri doslednem spoštovanju ustavnosti in zakonitosti, ker samo to zagotavlja učinkovito varstvo človekovih pravic. Upošteva dejstvo, da po pravnomočnosti sodb organi SR Slovenije nimajo možnosti na zakonit način preprečiti izvršitve izrečenih kazni, je svet sprejel naslednja stališča:

1. Svet podpira zahteve slovenske javnosti, naj ji pristojni državni organi SFRJ in SRS pojasnijo bistveno vsebino spornega vojaškega dokumenta, ker je od tega odvisna legitimnost, ustavnost in zakonitost tega kazenskega procesa in pravnomočnih sodb. Zato še posebej pozdravlja ustanovitev skupine delegatov v skupščini SR Slovenije za celovito preučitev okoliščin procesa proti četverici in pričakuje, da bo z intenzivnim delom in rezultati pomembno prispevala k razjasnitvi celotnega primera.

2. Svet priporoča predsedstvu SR Slovenije, naj uporabi 387. člen ustave SFRJ in brez odlašanja da pobudo ustavnemu sodišču Jugoslavije za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti 3. člena zakona o vojaških sodiščih in 21. člena poslovnika o delu vojaških sodišč prve stopnje glede na ustavno načelo o enakopravnosti jezikov, kot ga uveljavlja 246. člen ustave SFRJ. V tej pobudi naj predsedstvo SFRJ predlaga ustavnemu sodišču Jugoslavije, da v skladu z možnostjo, ki jo ima po 379. členu ustave SFRJ, odredi, da se zadrži izvršitev sicer pravnomočne sodbe vojaškega sodišča v Ljubljani.

3. Svet priporoča ustavni komisiji skupščine SR Slovenije, da v nadaljnjem postopku za spremembe ustave SFRJ predlaga sprememo 243. člena in 246. člena ustave SFRJ tako, da bi bilo nesporno, da vsi zvezni organi, ki poslujejo za območje katere od republik, uradujejo v njenem uradnem jeziku.

4. Svet podpira delo komisij za spremembe jugoslovanske kazenske zakonodaje pri Socialistični zvezi delovnega ljudstva Slovenije in pri skupščini SR Slovenije. V tej zvezi svet še posebej opozarja na najbolj občutljive točke te zakonodaje, ki zadevajo:

– vprašljivost – s stališča mednarodnega prava – pristojnosti vojaških sodišč, da sodijo civilnim osebam v miru, in spornost posebnosti postopka teh sodišč;

– poglavje o kaznivih dejanjih zoper temelje socialistične samoupravne ureditve in varnosti SFRJ;

– poglavje o kaznivih dejanjih zoper oborožene sile, glede katerega sta bila vpliv kazenskopravne stroke in nadzor javnosti doslej neznatna;

– tiste določbe zakona o kazenskem postopku, ki so namenjene varstvu človekovih pravic v predkazenskem in kazenskem postopku in učinkovitem nadzoru sodišč nad delovanjem organov javne in državne varnosti.

Predsednik sveta
dr. LJUEO BAVCON